

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 23ης Οκτωβρίου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 – Άρθρο 25, παράγραφος 1 – Συμφωνία παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενη σε σύμβαση υπεργολαβίας – Εκχώρηση απαιτήσεως που απορρέει από τη σύμβαση – Αντιτάξιμο της συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας από τον εκδοχέα έναντι του οφειλέτη της απαιτήσεως – Προϋποθέσεις»

Στην υπόθεση C-682/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Curtea de Apel Cluj (εφετείο Κλουζ, Ρουμανία) με απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Νοεμβρίου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

E.B. sp. z o.o.

κατά

K.P. sp. z o.o.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Ziemele, πρόεδρο τμήματος, A. Kumin (εισηγητή) και S. Gervasoni, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Spielmann

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η E.B. sp. z o.o., εκπροσωπούμενη από τους D.-V. Ceașu και A. Cristescu, avocați,
- η K.P. sp. z o.o., εκπροσωπούμενη από τους H. Bora, avocat, M. Ostrowski, radca prawny, και R.-E. Stuparu, avocată,
- η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Kähr και L. Lanzrein,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Biolan και S. Noë,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1, στο εξής: κανονισμός Βρυξέλλες Ια).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Ε.Β. sp. z o.o. και της Κ.Ρ. sp. z o.o., δύο εταιριών πολωνικού δικαίου, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία των ρουμανικών δικαστηρίων να εκδικάσουν αγωγή που άσκησε η Ε.Β. κατά της Κ.Ρ., ενώπιον των οποίων ασκήθηκε αγωγή βάσει συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας συναφθείσας μεταξύ της τελευταίας αυτής εταιρίας και της Ε. S.A., εταιρίας ρουμανικού δικαίου, η οποία εκχώρησε στην Ε.Β. την απαίτηση που αποτελεί το αντικείμενο της αγωγής.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2001

- 3 Το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1, στο εξής: κανονισμός Βρυξέλλες Ι), όριζε τα εξής:

«Αν τα μέρη, από τα οποία ένα τουλάχιστον έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή δικαιοδοσία. Αυτή η δικαιοδοσία είναι αποκλειστική εκτός αν τα μέρη συμφώνησαν άλλως. Μια τέτοια συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας πρέπει να καταρτισθεί:

- α) είτε γραπτά είτε προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση·
- β) είτε υπό τύπο ανταποκρινόμενο στην πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις·
- γ) είτε στο διεθνές εμπόριο, υπό τύπο ανταποκρινόμενο στις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν και οι οποίες είναι ευρέως γνωστές σ' αυτού του είδους την εμπορική δραστηριότητα και τηρούνται τακτικά από τους συμβαλλόμενους σε συμβάσεις, του είδους για το οποίο πρόκειται, στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα.»

Ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια

4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15, 16 και 19 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια έχουν ως εξής:

«(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδετικό στοιχείο. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

(16) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Η ύπαρξη στενού συνδέσμου θα πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει. [...]

[...]

(19) Η αυτονομία των μερών μιας σύμβασης όσον αφορά τον καθορισμό του αρμοδίου δικαστηρίου πρέπει να τηρείται με την επιφύλαξη των αποκλειστικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό, εκτός εάν πρόκειται για συμβάσεις ασφάλισης, καταναλωτών και εργασίας, όπου επιτρέπεται μόνον περιορισμένη αυτονομία.»

5 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

6 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού περιέχει την ακόλουθη ρύθμιση:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους σε κράτος μέλος μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 7 του παρόντος κεφαλαίου.»

7 Κατά το άρθρο 25 του ίδιου κανονισμού:

«1. Αν τα μέρη, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η συμφωνία είναι άκυρη ως προς την ουσιαστική της ισχύ της βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους. Αυτή η δικαιοδοσία είναι αποκλειστική εκτός αν τα μέρη συμφώνησαν άλλως. Η συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας καταρτίζεται:

α) είτε γραπτά είτε προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση·

- β) είτε υπό μορφή ανταποκρινόμενη στην πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις· ή
- γ) είτε, στο διεθνές εμπόριο, υπό μορφή ανταποκρινόμενη στις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν και οι οποίες είναι ευρέως γνωστές σ' αυτού του είδους την εμπορική δραστηριότητα και τηρούνται τακτικά από τους συμβαλλόμενους σε συμβάσεις του είδους για το οποίο πρόκειται στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα.

[...]

4. Οι συμφωνίες διεθνούς δικαιοδοσίας, καθώς και οι ανάλογες ρήτρες της συστατικής πράξεως του trust δεν παράγουν αποτελέσματα, αν είναι αντίθετες προς τις διατάξεις των άρθρων 15, 19 ή 23 ή αν τα δικαστήρια τη διεθνή δικαιοδοσία των οποίων αποκλείουν έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 24.

5. Συμφωνία καθορισμού της διεθνούς δικαιοδοσίας που αποτελεί στοιχείο σύμβασης λογίζεται ως συμφωνία ανεξάρτητη από τους λοιπούς όρους της σύμβασης.

[...]»

Το εθνικό δίκαιο

Το ρουμανικό δίκαιο

- 8 Το άρθρο 1068, παράγραφος 1, του Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (νόμου 134/2010 περί κώδικα πολιτικής δικονομίας), της 1ης Ιουλίου 2010 (που αναδημοσιεύθηκε στη *Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 247, της 10ης Απριλίου 2015) (στο εξής: ρουμανικός κώδικας πολιτικής δικονομίας), έχει ως εξής:

«Σε περιουσιακές υποθέσεις, τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ως προς το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση διαφοράς, πραγματικής ή δυνητικής, ανακύπτουσας από σχέση με στοιχεία αλλοδαπότητας. Η σύμβαση μπορεί να συναφθεί εγγράφως, διά τηλεγραφήματος, τηλετυπήματος, τηλεομοιοτυπίας ή οποιουδήποτε άλλου μέσου επικοινωνίας που επιτρέπει την απόδειξη της εν λόγω συμφωνίας με κείμενο. Ελλείψει αντίθετης ρήτρας, η δικαιοδοσία του επιλεγέντος δικαστηρίου είναι αποκλειστική.»

- 9 Κατά το άρθρο 1071 του κώδικα αυτού:

«1. Το επιληφθέν δικαστήριο ελέγχει αυτεπαγγέλτως τη διεθνή δικαιοδοσία του, ενεργώντας σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας. Αν διαπιστώσει ότι ούτε το ίδιο ούτε κάποιο άλλο ρουμανικό δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία, απορρίπτει την αγωγή ως μη εμπίπτουσα στη δικαιοδοσία των ρουμανικών δικαστηρίων, υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 1070. Κατά της αποφάσεως του δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του ανώτερου δικαστηρίου.

2. Η έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας των ρουμανικών δικαστηρίων μπορεί να προβληθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, ακόμη και απευθείας στο πλαίσιο ένδικου μέσου. [...]»

Το πολωνικό δίκαιο

- 10 Το άρθρο 509, παράγραφος 2, του *ustawa – Kodeks cywilny* (νόμου περί αστικού κώδικα), της 23ης Απριλίου 1964 (Dz. U. αριθ. 16, θέση 93), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: πολωνικός αστικός κώδικας), ορίζει ότι «ο αποκτών αποκτά, πέραν της απαιτήσεως, τα δικαιώματα τα οποία συνδέονται με αυτήν, και δη την απαίτηση από τόκους υπερημερίας».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Οι Ε.Β. και Ε. PL., δύο εταιρίες πολωνικού δικαίου, συνήψαν, αντιστοίχως, στις 24 Μαρτίου και στις 24 Ιουλίου 2017, δύο συμβάσεις με αντικείμενο, η πρώτη, την προετοιμασία οικοπέδου για την κατασκευή, στην Πολωνία, νέου εργοστασίου παραγωγής προϊόντων ξύλου και, η δεύτερη, την εκτέλεση των εργασιών κατασκευής του εργοστασίου αυτού. Σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων αυτών, η Ε. PL. ανέλαβε, ιδίως, έναντι της Ε.Β. την παροχή υπηρεσιών σχετικά με τη μελέτη του έργου και την εκτέλεση των εργασιών θεμελιώσεως της κατασκευής.
- 12 Στις 4 Μαρτίου 2017 η Ε. PL. συνήψε σύμβαση υπεργολαβίας με την Ε. S.A., εταιρία που έχει συσταθεί σύμφωνα με το ρουμανικό δίκαιο. Στις 10 Ιουλίου 2017 η τελευταία συνήψε, με τη σειρά της, σύμβαση υπεργολαβίας με την Κ.Ρ., εταιρία πολωνικού δικαίου (στο εξής: επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας). Η τελευταία αυτή σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας δυνάμει της οποίας «κάθε διαφορά επιλύεται από το δικαστήριο της έδρας του αντισυμβαλλομένου» (στο εξής: επίμαχη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας), χωρίς να διευκρινίζεται το ακριβές περιεχόμενο του όρου «συμβαλλόμενος».
- 13 Και οι τέσσερις συμβάσεις περί των οποίων γίνεται λόγος στις δύο προηγούμενες σκέψεις περιέχουν ρήτρα η οποία ορίζει ότι διέπονται από το πολωνικό δίκαιο.
- 14 Με σύμβαση εκχώρησης απαιτήσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2021, η οποία συνήφθη μεταξύ της Ε. S.A. και της Ε.Β. με τη συμμετοχή της Ε. PL., η Ε. S.A. εκχώρησε στην Ε.Β. απαίτηση αποζημιώσεως ύψους 14 050 878,35 πολωνικών ζλότι (PLN) (περίπου 3 289 311 ευρώ) (στο εξής: επίμαχη αξίωση αποζημιώσεως), απαίτηση την οποία φέρεται ότι είχε η Ε. S.A. έναντι της Κ.Ρ. λόγω πλημμελούς εκπληρώσεως, εκ μέρους της τελευταίας, των συμβατικών υποχρεώσεων της που απέρρεαν από την επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας.
- 15 Στις 21 Δεκεμβρίου 2021 η Ε.Β. άσκησε αγωγή κατά της Κ.Ρ. ενώπιον του *Tribunalul Specializat Cluj* (ειδικού δικαστηρίου Κλουζ, Ρουμανία), με αίτημα την είσπραξη της επίμαχης αξιώσεως αποζημιώσεως, πλέον τόκων υπερημερίας. Προς στήριξη της αγωγής της, η Ε.Β. επικαλέσθηκε τόσο τη συμβατική όσο και την αδιοπρακτική ευθύνη της Κ.Ρ. Προκειμένου να δικαιολογήσει την άσκηση αγωγής ενώπιον του *Tribunalul Specializat Cluj* (ειδικού δικαστηρίου Κλουζ), η Ε.Β. στηρίχθηκε στην επίμαχη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, θεωρώντας ότι το δικαστήριο αυτό είχε διεθνή δικαιοδοσία ως δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου είχε την έδρα της η Ε. S.A.
- 16 Αμυνόμενη, η Κ.Ρ. προέβαλε ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας των ρουμανικών δικαστηρίων. Όσον αφορά, αφενός, τη στοιχειοθέτηση της αδιοπρακτικής ευθύνης της, η Κ.Ρ. υποστήριξε ότι η επίμαχη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας δεν είχε εφαρμογή εν προκειμένω και ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, το οποίο όριζε τη διεθνή δικαιοδοσία των πολωνικών δικαστηρίων, δεδομένου ότι το φερόμενο ως

ζημιογόνο γεγονός συνέβη στην Πολωνία. Όσον αφορά, αφετέρου, τη στοιχειοθέτηση της συμβατικής ευθύνης της, η Κ.Ρ. υποστήριξε ότι η Ε.Β. δεν μπορούσε, ως τρίτο μέρος σε σχέση με την επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας, να επικαλεσθεί την επίμαχη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας.

- 17 Με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2022, το Tribunalul Specializat Cluj (ειδικό δικαστήριο Κλουζ) δέχθηκε την ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας και, ως εκ τούτου, απέρριψε την αγωγή ελλείψει διεθνούς δικαιοδοσίας των ρουμανικών δικαστηρίων. Στις 11 Απριλίου 2023 η Ε.Β. άσκησε αναίρεση κατά της ανωτέρω αποφάσεως ενώπιον του Curtea de Apel Cluj (εφετείου Κλουζ, Ρουμανία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.
- 18 Η Ε.Β. υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η συναίνεση σε ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας από τον εκδοχέα απαιτήσεως γεννηθείσας από τη σύμβαση η οποία περιέχει την εν λόγω ρήτρα, ανεξαρτήτως του χρονικού σημείου κατά το οποίο ο εκδοχέας αυτός εκφράζει τη συναίνεσή του, αρκεί προκειμένου να παραγάγει η ρήτρα αυτή τα αποτελέσματά της, δεδομένου ότι ο αρχικός αντισυμβαλλόμενος του εκχωρητή στον οποίο αντιτάσσεται η εν λόγω ρήτρα δεν υποχρεούται να συναινέσει εκ νέου, δεδομένου ότι παρέσχε τη συναίνεσή του κατά τη σύναψη της συμβάσεως. Σε μια τέτοια περίπτωση, το ορισθέν με τη ρήτρα αυτή εθνικό δικαστήριο δεν οφείλει πλέον να εξετάσει αν ο εν λόγω εκδοχέας υποκαθίσταται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εκχωρητή, δεδομένου ότι η εξακρίβωση αυτή έχει σημασία μόνο στην περίπτωση κατά την οποία ο εκχωρηθείς οφειλέτης είναι εκείνος που προτίθεται να αντιτάξει στον ίδιο εκδοχέα ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενη στη σύμβαση βάσει της οποίας γεννήθηκε η εκχωρηθείσα απαίτηση. Εν προκειμένω, όμως, όχι μόνον η Ε.Β., υπό την ιδιότητά της ως εκδοχέα της επίμαχης αξιώσεως αποζημιώσεως, δεν αντιτίθεται στην εφαρμογή της επίμαχης ρήτρας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, αλλά τουναντίον την επικαλείται. Προσέτι, στο μέτρο που η Ε.Β. έχει την ιδιότητα του εκδοχέα απαιτήσεως απορρέουσας από την επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα αυτή, δεν συντρέχει λόγος εφαρμογής της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με τις περιπτώσεις στις οποίες ο τρίτος δεν είχε καμία σχέση με τη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας την οποία προτίθετο να του αντιτάξει ένα από τα αρχικά συμβαλλόμενα μέρη.
- 19 Η Κ.Ρ. υποστηρίζει ότι ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας παράγει αποτελέσματα μόνον μεταξύ των αρχικών συμβαλλομένων και όχι έναντι τρίτου, όπως είναι ο εκδοχέας απαιτήσεως η οποία γεννήθηκε από τη σύμβαση αυτή, λαμβανομένου υπόψη του προσωποπαγούς χαρακτήρα μιας τέτοιας ρήτρας, η οποία είναι το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων μεταξύ των αρχικών αυτών συμβαλλομένων. Επομένως, σε περίπτωση ένδικης διαφοράς, είναι αναγκαίο να εξακριβωθεί αν ο εκδοχέας της απαιτήσεως η οποία γεννήθηκε από την αρχική σύμβαση και ο εκχωρηθείς οφειλέτης δεσμεύονται από τη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας που περιλαμβάνεται στη σύμβαση αυτή, η δε ύπαρξή της πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο χωριστής εξετάσεως, δεδομένου ότι μια τέτοια ρήτρα έχει αυτοτελή χαρακτήρα σε σχέση με την εν λόγω σύμβαση. Προσέτι, δυνάμει της αρχής της αυτονομίας της βουλήσεως, τρίτος δεν μπορεί να αντιτάξει την εν λόγω ρήτρα στο μέρος το οποίο υπέγραψε ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, δεδομένου ότι το μέρος αυτό εξέφρασε τη συναίνεσή του στην εν λόγω ρήτρα στο πλαίσιο της συναφθείσας με τον αντισυμβαλλομένο του έννομης σχέσεως, η δε εφαρμογή της περιορίζεται στις μετ' αυτού σχέσεις του. Τέλος, δεδομένου ότι το άρθρο 25 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, το οποίο αφορά τις ρήτρες παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, εισάγει παρέκκλιση από τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός και, ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται στενά, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ύπαρξη «συμφωνίας μεταξύ των μερών βάσει της οποίας θεμελιώνεται η διεθνής δικαιοδοσία

δικαστηρίου κράτους μέλους να εκδικάζει διαφορές επ' ευκαιρία συγκεκριμένης έννομης σχέσης», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι υφίσταται σε σχέση με τους ίδιους τους διαδίκους της διαφοράς.

- 20 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, εν προκειμένω, η Ε.Β., αφενός, ως εκδοχέας της επίμαχης αξιώσεως αποζημιώσεως, επικαλείται την επίμαχη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας και, ως εκ τούτου, κάνει χρήση δικαιώματος συνδεδεμένου με την επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας το οποίο αντιτάσσει στην Κ.Ρ., ως εκχωρηθείσα οφειλέτρια η οποία είχε αρχικώς συναινέσει στη ρήτρα αυτή όταν υπέγραψε τη σύμβαση, αλλά ότι, αφετέρου, ως εκδοχέας της απαιτήσεως αυτής και μόνον, δεν υπεισήλθε σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Ε. Σ.Α. βάσει της εν λόγω συμβάσεως.
- 21 Προσέτι, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, δυνάμει του άρθρου 509, παράγραφος 2, του πολωνικού αστικού κώδικα, το οποίο επικαλείται η Ε.Β. προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία), η εκχώρηση απαιτήσεως συνεπάγεται μεταβίβαση όχι μόνον του δικαιώματος απαιτήσεως στην περιουσία του εκδοχέα, αλλά και των δικαιωμάτων που απορρέουν εξ αυτής, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος επικλήσεως της εφαρμογής συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενης στη σύμβαση της οποίας η μη εκπλήρωση προκάλεσε τη γένεση της επίμαχης απαιτήσεως. Αντιθέτως, η εκχώρηση απαιτήσεως δεν συνεπάγεται τη μεταβίβαση, εις βάρος του εκδοχέα, των υποχρεώσεων που είχε ο εκχωρητής έναντι του εκχωρηθέντος οφειλέτη.
- 22 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 25 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια έχει την έννοια ότι τα κριτήρια αναλύσεως που συνάγονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να καθορισθεί αν ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας έχει εφαρμογή στη σχέση μεταξύ ενός εκ των αρχικών συμβαλλομένων στη σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα αυτή και τρίτου ως προς τη σύμβαση αυτή, έχουν εφαρμογή σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί.
- 23 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει το γεγονός ότι, σε αντίθεση με την παρούσα υπόθεση, οι υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 7ης Φεβρουαρίου 2013, Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), και της 18ης Νοεμβρίου 2020, DelayFix (C-519/19, EU:C:2020:933), αφορούσαν ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας αντιταχθείσα έναντι τρίτου ο οποίος δεν είχε αρχικώς συναινέσει σε αυτήν και ο οποίος αντιτίθετο στην εφαρμογή της.
- 24 Ομοίως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, μολονότι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 28ης Ιουνίου 2017, Λεβέντης και Βαφειάς (C-436/16, EU:C:2017:497), είχε γίνει επίκληση της συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας από τρίτον ως προς τη σύμβαση στην οποία είχε περιληφθεί η συμφωνία αυτή, εντούτοις ο τρίτος αυτός δεν είχε καμία λειτουργική σχέση με τα αρχικά συμβαλλόμενα μέρη η οποία να δικαιολογεί την ανάληψη των δικαιωμάτων που απέρρεαν από τη σύμβαση ή τη συμφωνία αυτή. Εξάλλου, η νομολογία του Δικαστηρίου που αφορά υποθέσεις σχετικές με εξειδικευμένους τομείς, ιδίως στους τομείς των φορτωτικών, των ασφαλιστικών συμβάσεων και των εταιρικών συμβάσεων, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί, γενικώς, σε κάθε είδους σύμβαση.
- 25 Κατά το αιτούν δικαστήριο, από την αρχή της αυτονομίας της βουλήσεως προκύπτει ότι η συμφωνία παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να παράγει τα αποτελέσματά της μόνο στο πλαίσιο της σχέσεως μεταξύ των μερών που είχαν αρχικώς συναινέσει σε αυτήν. Επομένως,

θεωρεί ότι τρίτος σε σχέση με τη σύμβαση στην οποία έχει περιληφθεί μια τέτοια συμφωνία, ακόμη και αν αποκτά ορισμένες απαιτήσεις απορρέουσες από τη σύμβαση αυτή, δεν μπορεί να επικαλεστεί την εν λόγω συμφωνία.

- 26 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν η εναντίωση του αρχικού αντισυμβαλλομένου είναι καθοριστική στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της δυνατότητας εφαρμογής ρήτρας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενης στη σύμβαση που συνήψε με τον εκχωρητή απαιτήσεως η οποία γεννήθηκε από τη μη εκπλήρωσή της και την οποία επικαλείται τρίτος ως εκδοχέας της απαιτήσεως αυτής. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης να διευκρινισθεί, εφόσον τούτο παρίσταται αναγκαίο, αν, για να μπορεί βάσιμως ο τρίτος να επικαλεσθεί τη ρήτρα αυτή, είναι αναγκαίο ο εκχωρηθείς οφειλέτης, υπό την ιδιότητά του ως αρχικού αντισυμβαλλομένου, να δώσει εκ νέου τη συναίνεσή του.
- 27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Curtea de Apel Cluj (εφετείο Κλουζ) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 25 του [κανονισμού Βρυξέλλες Ια] την έννοια ότι παρέχει στον εκδοχέα απαιτήσεως απορρέουσας εκ συμβάσεως έργου το δικαίωμα να αντισταθεί την περιληφθείσα στην εν λόγω σύμβαση ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας έναντι του αρχικού συμβαλλομένου στη σύμβαση, στην περίπτωση κατά την οποία με τη σύμβαση εκχώρησεως μεταβιβάστηκε, σύμφωνα με το εφαρμοστέο επί της ουσίας της διαφοράς εθνικό δίκαιο, η απαίτηση και οι παρεπόμενες από αυτήν αξιώσεις, αλλά όχι οι εκ της συμβάσεως απορρέουσες υποχρεώσεις;
- 2) Έχει σημασία για τον καθορισμό του δικαστηρίου το οποίο έχει διεθνή δικαιοδοσία, σε περίπτωση όπως η προεκτεθείσα, η εναντίωση του συμβαλλομένου στη συμφωνία παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας κατά του οποίου στρέφεται η αγωγή; Απαιτείται νέα συμφωνία του συμβαλλομένου αυτού, προγενέστερη/ταυτόχρονη με την άσκηση αγωγής, προκειμένου να δύναται ο τρίτος εκδοχέας να επικαλεσθεί τη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 28 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια έχει την έννοια ότι τρίτος, ως εκδοχέας αξιώσεως αποζημιώσεως η οποία γεννήθηκε από τη μη εκπλήρωση συμβάσεως στην οποία περιλαμβάνεται ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, μπορεί να επικαλεσθεί τη ρήτρα αυτή έναντι του αρχικού αντισυμβαλλομένου, ως εκχωρηθέντος οφειλέτη της εν λόγω απαιτήσεως, προκειμένου να ασκήσει αγωγή για την είσπραξη της εν λόγω απαιτήσεως και χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη, σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο στη σύμβαση αυτή εθνικό δίκαιο, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από την εθνική νομολογία, η εκχώρηση απαιτήσεως συνεπάγεται μεταβίβαση στην περιουσία του εκδοχέα όχι μόνον της εκ του δικαιώματος απαιτήσεως, αλλά και των δικαιωμάτων τα οποία συνδέονται με την εν λόγω απαίτηση, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος επικλήσεως της εφαρμογής συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενης στην εν λόγω σύμβαση.
- 29 Κατά το άρθρο 25, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, «[α]ν τα μέρη, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από

συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η συμφωνία είναι άκυρη ως προς την ουσιαστική της ισχύ της βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους».

- 30 Επομένως, η διάταξη αυτή δεν διευκρινίζει αν δύναται να υπάρξει διαδοχή σε σχέση με ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, πέραν του κύκλου των συμβαλλομένων σε συγκεκριμένη σύμβαση, ώστε η ρήτρα να δεσμεύει τρίτον, συμβαλλόμενο σε μεταγενέστερη σύμβαση και υπεισελθόντα εν όλω ή εν μέρει στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις ενός εκ των συμβαλλομένων στην αρχική σύμβαση (απόφαση της 25ης Απριλίου 2024, *Maersk και Marfre España*, C-345/22 έως C-347/22, EU:C:2024:349, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 31 Εντούτοις, το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια απαιτεί σαφώς, ως ουσιαστική προϋπόθεση του κύρους, τα μέρη να έχουν «συμφωνήσει» ως προς το δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2025, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, σκέψη 35).
- 32 Πάντως, κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του άρθρου 25 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, καθόσον παρεκκλίνουν τόσο από τον κανόνα του άρθρου 4 του κανονισμού αυτού, δυνάμει του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τη γενική αρχή της δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου, όσο και από τον κανόνα κατά τον οποίο οι ειδικές δωσιδικίες καθορίζονται στα άρθρα 7 έως 9 του εν λόγω κανονισμού, πρέπει να ερμηνεύονται στενά όσον αφορά τις προϋποθέσεις που θέτουν οι ως άνω διατάξεις (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2025, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 33 Επομένως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το επιληφθέν δικαστήριο οφείλει να εξετάσει, στην αρχή της δίκης, αν για τη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας υπήρξε όντως συναίνεση των μερών, η οποία πρέπει να εκδηλώνεται κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο, λαμβανομένου υπόψη ότι ο τύπος που απαιτείται από το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ι έχει ως λειτουργία να εξασφαλίσει ότι αποδεικνύεται πράγματι η συναίνεση αυτή. Συνεπώς, η περιλαμβανόμενη σε σύμβαση ρήτρα περί απονομής διεθνούς δικαιοδοσίας δεν δύναται κατ' αρχήν να παραγάγει τα αποτελέσματά της παρά μόνον στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών τα οποία συμφώνησαν να συνάψουν τη σύμβαση αυτή (πρβλ. απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 2020, *DelayFix*, C-519/19, EU:C:2020:933, σκέψεις 41 και 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 34 Τούτου λεχθέντος, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ρήτρα για την οποία τρίτος δεν συνήνεσε στη σύμβαση μπορεί να αντιταχθεί σε αυτόν μόνο σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο επί της ουσίας εθνικό δίκαιο, όπως αυτό καθορίσθηκε κατ' εφαρμογήν των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του δικαστηρίου που επελήφθη της υποθέσεως, ο τρίτος υποκαταστάθηκε σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αρχικού συμβαλλομένου (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Μαΐου 2015, *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψη 65, και της 18ης Νοεμβρίου 2020, *DelayFix*, C-519/19, EU:C:2020:933, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 35 Αντιστρόφως, τρίτος σε σχέση με τη σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας πρέπει, επομένως, να μπορεί να επικαλεσθεί τη ρήτρα αυτή έναντι αρχικού συμβαλλομένου υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες υπό τις οποίες θα μπορούσε ο εν λόγω αρχικός συμβαλλόμενος να του την αντιτάξει, ήτοι όταν διαδέχθηκε τον έτερο αρχικό συμβαλλόμενο στην εν λόγω σύμβαση ως προς το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του.

- 36 Πράγματι, σε αντίθετη περίπτωση, ο αρχικός αντισυμβαλλόμενος, ως εκχωρηθείς οφειλέτης, θα είχε περισσότερα δικαιώματα από εκείνα που είχε πριν από την εκχώρηση της απαιτήσεως, καθόσον θα μπορούσε να επιλέξει, κατόπιν της εκχώρησεως αυτής, να μη δεσμεύεται πλέον από τη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας που συνήψε με τον εκχωρητή (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Απριλίου 2024, *Maersk και Mapfre España*, C-345/22 έως C-347/22, EU:C:2024:349, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 37 Η λύση αυτή επιβάλλεται λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκει ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια, όπως αυτοί προκύπτουν ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16, από τις οποίες συνάγεται ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να θεσπίσει κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και διαφάνειας με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και τη διευκόλυνση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι, για την προώθηση των ως άνω σκοπών και ιδίως του σκοπού της ασφάλειας δικαίου, πρέπει να ενισχυθεί η δικαστική προστασία των εγκατεστημένων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσώπων, με την παροχή ταυτόχρονα στον μεν ενάγοντα της δυνατότητας να προσδιορίζει ευχερώς το δικαστήριο στο οποίο μπορεί να ασκήσει αγωγή, στον δε εναγόμενο της δυνατότητας να προβλέπει ευλόγως το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να εναχθεί (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2025, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, σκέψεις 38 και 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 38 Οι σκοποί αυτοί, όμως, θα μπορούσαν να διακυβευθούν αν η δυνατότητα επικλήσεως ρήτρας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας στη σχέση μεταξύ ενός εκ των αρχικών συμβαλλομένων στη σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα αυτή και ενός τρίτου ως προς τη σύμβαση εξηρτάτο από το αν είναι ένας από τους αρχικούς συμβαλλομένους ή ο τρίτος εκείνος που την επικαλείται πρώτος προσφεύγοντας ενώπιον του ορισθέντος δικαστηρίου, όπερ θα συνέβαινε αν ο εν λόγω τρίτος δεν μπορούσε να επικαλεσθεί την εν λόγω ρήτρα έναντι των αρχικών συμβαλλομένων υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες υπό τις οποίες αυτοί θα μπορούσαν, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύθηκε στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, να του αντιτάξουν την ίδια ρήτρα.
- 39 Επομένως, σε περίπτωση κατά την οποία ο αρχικός συμβαλλόμενος σε σύμβαση που περιέχει ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας δεν συνήνεσε στην έναντι του ιδίου επίκληση της ρήτρας αυτής από τρίτον, ο τρίτος μπορεί παρά ταύτα να επικαλεσθεί την εν λόγω ρήτρα έναντι του αρχικού αυτού μέρους αν έχει υπεισέλθει στη θέση του ετέρου αρχικού μέρους στην εν λόγω σύμβαση ως προς όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από την ίδια σύμβαση.
- 40 Εν προκειμένω, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, όχι μόνον η Κ.Ρ., υπό την ιδιότητά της ως εκχωρηθείσας οφειλέτριας της επίμαχης αξιώσεως αποζημιώσεως, δεν συνήνεσε ρητώς στην εκ μέρους της Ε.Β. επίκληση της επίμαχης ρήτρας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, αλλά ούτε η Ε.Β. δεν υπεισέλθε στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της Ε. Σ.Α. που απορρέουν από την επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας. Συγκεκριμένα, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι η Ε. Σ.Α. απλώς εκχώρησε την επίμαχη αξίωση αποζημιώσεως στην Ε.Β.
- 41 Εντούτοις, σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) ερμηνεύει, με τη νομολογία του, το άρθρο 509, παράγραφος 2, του πολωνικού αστικού κώδικα, το οποίο έχει εφαρμογή στο σύνολο των συμβάσεων που συνήφθησαν μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης, όπως προκύπτει από τη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, υπό την έννοια ότι η εκχώρηση απαιτήσεως συνεπάγεται μεταβίβαση όχι μόνον του δικαιώματος εκ της απαιτήσεως στην περιουσία του εκδοχέα, αλλά και των

δικαιωμάτων που απορρέουν από την απαίτηση αυτή, ήτοι εν προκειμένω της επίμαχης αξιώσεως αποζημιώσεως, περιλαμβανομένου του δικαιώματος επικλήσεως της εφαρμογής συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενης στη σύμβαση της οποίας η μη εκπλήρωση προκάλεσε τη γένεσή της.

- 42 Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια αντιτίθεται σε τέτοια εθνική νομολογία, από την οποία προκύπτει ότι μπορεί νομίμως να αντιταχθεί στον αρχικό αντισυμβαλλόμενο, ως εκχωρηθέντα οφειλέτη, ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας εκ μέρους τρίτου ως προς τη σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα αυτή, υπό την ιδιότητά του ως εκδοχέα απαιτήσεως απορρέουσας από τη σύμβαση αυτή, μολονότι δεν έχει συναινέσει στην εκ μέρους του τρίτου έναντι του ιδίου επίκληση της εν λόγω ρήτρας.
- 43 Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που εκτίθεται στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως, κατ' αρχήν, ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενη σε σύμβαση δύναται να παραγάγει τα αποτελέσματά της μόνο στις σχέσεις μεταξύ των μερών που συμφώνησαν να συνάψουν τη σύμβαση αυτή. Τούτου λεχθέντος, πρέπει να διευκρινισθεί ότι η νομολογία αυτή αποσκοπεί στην προστασία των τρίτων σε σχέση με την εν λόγω σύμβαση και όχι των αρχικών συμβαλλομένων στην ίδια σύμβαση.
- 44 Πράγματι, στο μέτρο που μπορεί να αποδειχθεί ότι οι αρχικοί συμβαλλόμενοι συμφώνησαν πράγματι να δεσμευθούν από τη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας όσον αφορά τις διαφορές που προκύπτουν από τη σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα αυτή (πρβλ. απόφαση της 25ης Απριλίου 2024, *Maersk και Mapfre España*, C-345/22 έως C-347/22, EU:C:2024:349, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), οι αρχικοί εκείνοι συμβαλλόμενοι δεν ευρίσκονται σε κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη στην οποία ευρίσκεται τρίτος ως προς τη σύμβαση, στον οποίο εκχωρήθηκε απαίτηση απορρέουσα από τη σύμβαση, αλλά ο οποίος δεν συνήνεσε στην εν λόγω ρήτρα, οπότε δεν συντρέχει λόγος να τους παρασχεθεί η ίδια προστασία με αυτή που παρέχεται σε έναν τέτοιο τρίτο.
- 45 Προσέτι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής μιας συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας μόνο στις διαφορές που ανάγονται στην έννομη σχέση επ' ευκαιρία της οποίας συνομολογήθηκε η ρήτρα αυτή έχει ως σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αιφνιδιασμού ενός μέρους λόγω της υπαγωγής σε ορισμένο δικαστήριο των διαφορών που ανακύπτουν στο πλαίσιο σχέσεων διαφορετικών από εκείνη επ' ευκαιρία της οποίας συμφωνήθηκε η παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Στο μέτρο που το άρθρο 25 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, το οποίο, σύμφωνα με τον πίνακα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙΙ του τελευταίου αυτού κανονισμού, αντιστοιχεί στο άρθρο 23 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, περιλαμβάνει επίσης τη φράση «διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση», η ανωτέρω νομολογία μπορεί να έχει εφαρμογή και στο άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2025, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 46 Διαφορά όμως η οποία αφορά την είσπραξη αξιώσεως αποζημιώσεως λόγω ευθύνης ενός εκ των αρχικών συμβαλλομένων, στην οποία περιλαμβάνεται ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας λόγω υπαίτιας μη εκτελέσεως της συμβάσεως αυτής, πηγάζει σαφώς από την έννομη σχέση επ' ευκαιρία της οποίας συνομολογήθηκε η ρήτρα αυτή, οπότε το αρχικό αυτό

μέρος δεν μπορεί να εκπλησστεί από το γεγονός ότι ενάγεται ενώπιον του δικαστηρίου που ορίζεται με την εν λόγω ρήτρα για τους σκοπούς της εν λόγω εισπράξεως, ακόμη και αν η εν λόγω απαίτηση αποζημιώσεως έχει εκχωρηθεί σε τρίτον ως προς τη σύμβαση.

- 47 Προσέτι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου που εκτίθεται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να αποφεύγεται το ενδεχόμενο η εκχώρηση απαιτήσεως απορρέουσας από τη σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας να έχει ως αποτέλεσμα την απονομή περισσότερων δικαιωμάτων στον αρχικό αντισυμβαλλόμενο του εκχωρητή από όσα αυτός είχε πριν από την εκχώρηση.
- 48 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σε περίπτωση εκχώρησης απαιτήσεως απορρέουσας από σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, ο εκχωρηθείς οφειλέτης, αρχικός αντισυμβαλλόμενος του εκχωρητή, πρέπει, κατ' αρχήν, να εξακολουθεί να δεσμεύεται από τη ρήτρα αυτή.
- 49 Εντούτοις, αφενός, ούτε αυτός ο αρχικός αντισυμβαλλόμενος πρέπει να περιέλθει σε λιγότερο ευνοϊκή θέση λόγω της εκχώρησης της απαιτήσεως. Με άλλα λόγια, η ρήτρα αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι πρέπει να αποφεύγεται κάθε κατάσταση κατά την οποία ο εν λόγω αντισυμβαλλόμενος θα μπορούσε να εναχθεί ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών από εκείνα στα οποία θα μπορούσε να προσφύγει ο αρχικός συμβαλλόμενος δυνάμει της εν λόγω ρήτρας.
- 50 Πράγματι, τοιαύτη ερμηνεία καθιστά δυνατή την προώθηση του σκοπού της ασφάλειας δικαίου τον οποίο επιδιώκει ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια, ο οποίος υπομνήσθηκε στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, καθόσον εγγυάται στον εναγόμενο τη δυνατότητα να προβλέψει ευλόγως το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να εναχθεί, τούτο δε ανεξαρτήτως του αν έχει εκχωρηθεί ή όχι απαίτηση απορρέουσα από τη σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας.
- 51 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια αποσκοπεί, όπως και ο κανονισμός Βρυξέλλες Ι τον οποίο αντικατέστησε, στη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, στη διασφάλιση δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των δικαιωμάτων του ενάγοντος και των δικαιωμάτων του εναγομένου, καθώς και στην προστασία, στο μέτρο του δυνατού, των εναγομένων που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2011, *Hypoteční banka*, C-327/10, EU:C:2011:745, σκέψεις 33, 46 και 48). Οι σκοποί αυτοί αποτυπώνονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια υπό τη μορφή της γενικής αρχής ότι τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, και, στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, υπό τη μορφή του περιορισμού των περιπτώσεων στις οποίες τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους μπορούν, κατ' εξαίρεση, να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους.
- 52 Αφετέρου, οι αρχικοί συμβαλλόμενοι μπορούν, εκ προοιμίου, να συμφωνήσουν ρητώς ότι δεν είναι αντιτάξιμη έναντι των ιδίων η ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει η σύμβαση αυτή σε περίπτωση εκχώρησης σε τρίτον απαιτήσεως απορρέουσας από την εν λόγω σύμβαση.

- 53 Πράγματι, από την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια προκύπτει ότι πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να δώσει προτεραιότητα στον σεβασμό της αρχής της αυτονομίας της βουλήσεως, οπότε πρέπει να γίνεται σεβαστή η επιλογή των συμβαλλομένων, υπό την επιφύλαξη, αφενός, των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 25, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού, σε συνδυασμό με τα άρθρα του 15, 19 και 23, όσον αφορά τις συμβάσεις ασφαλίσεως, καταναλωτών και εργασίας, και, αφετέρου, των δικαστηρίων που έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 25, παράγραφος 4, σε συνδυασμό με το άρθρο 24 του εν λόγω κανονισμού (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2025, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, σκέψεις 56 και 64).
- 54 Αντιθέτως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως, ελλείπει τοιαύτης ρητής συμφωνίας, σε περίπτωση εκχωρήσεως απαιτήσεως απορρέουσας από σύμβαση στην οποία περιλαμβάνεται ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, ο εκχωρηθείς οφειλέτης, αρχικός αντισυμβαλλόμενος του εκχωρητή, πρέπει να εξακολουθεί να δεσμεύεται από τη ρήτρα αυτή και δεν μπορεί να αντιταχθεί μονομερώς στην εφαρμογή της όταν ο εκδοχέας της εν λόγω απαιτήσεως προσφεύγει στο δικαστήριο που ορίζεται κατά την εν λόγω ρήτρα για την είσπραξη της.
- 55 Εν προκειμένω, οι Ε. S.A. και Κ.Ρ., ως αρχικοί συμβαλλόμενοι στην επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας, συμφώνησαν, μέσω της επίμαχης ρήτρας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, ότι το «δικαστήριο της έδρας του αντισυμβαλλομένου» έχει διεθνή δικαιοδοσία για την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από τη σύμβαση, συμπεριλαμβανομένης της επίμαχης αξιώσεως αποζημιώσεως, η οποία απορρέει από την εν λόγω σύμβαση. Πλην όμως, αφενός, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Ε.Β., ως εκδοχέας της απαιτήσεως αυτής, προσέφυγε στο ίδιο δικαστήριο με εκείνο ενώπιον του οποίου θα μπορούσε να προσφύγει η Ε. S.A. βάσει της ρήτρας, εάν η τελευταία αυτή εταιρία δεν της είχε εκχωρήσει την εν λόγω απαίτηση, οπότε η Κ.Ρ. δεν φαίνεται να περιέρχεται σε λιγότερο ευνοϊκή θέση λόγω της εκχωρήσεως. Αφετέρου, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι τα αρχικά μέρη συμφώνησαν ότι, σε περίπτωση εκχωρήσεως απαιτήσεως απορρέουσας από την επίμαχη σύμβαση υπεργολαβίας, ο εκδοχέας δεν θα μπορούσε να τους αντιτάξει την εν λόγω ρήτρα. Ως εκ τούτου, υπό την επιφύλαξη εξακριβώσεως από το αιτούν δικαστήριο, φαίνεται ότι, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, η Ε.Β. βασίμως αντιτάσσει την ίδια ρήτρα στην Κ.Ρ. προκειμένου να επιτύχει την είσπραξη της επίμαχης αποζημιώσεως.
- 56 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια έχει την έννοια ότι τρίτος, ως εκδοχέας αξιώσεως αποζημιώσεως η οποία γεννήθηκε από τη μη εκπλήρωση συμβάσεως που περιλαμβάνει ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, μπορεί να επικαλεσθεί τη ρήτρα αυτή έναντι του αρχικού αντισυμβαλλομένου, ως εκχωρηθέντος οφειλέτη της εν λόγω απαιτήσεως, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες υπό τις οποίες θα μπορούσε να την επικαλεσθεί ο έτερος αρχικός συμβαλλόμενος έναντι του τελευταίου, στο πλαίσιο αγωγής για την είσπραξη της απαιτήσεως και χωρίς τη συναίνεση του εν λόγω οφειλέτη, σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο στη σύμβαση αυτή εθνικό δίκαιο, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από την εθνική νομολογία, η εκχώρηση απαιτήσεως συνεπάγεται μεταβίβαση στην περιουσία του εκδοχέα όχι μόνον του εκ της απαιτήσεως δικαιώματος, αλλά και των δικαιωμάτων τα οποία συνδέονται με την απαίτηση, περιλαμβανομένου του δικαιώματος επικλήσεως της εφαρμογής συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενης στη σύμβαση, εκτός αν οι αρχικοί συμβαλλόμενοι έχουν συμφωνήσει ρητώς ότι η ρήτρα αυτή δεν μπορεί να αντιταχθεί έναντι των ιδίων σε περίπτωση εκχωρήσεως σε τρίτον απαιτήσεως γεννηθείσας από την ίδια σύμβαση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 57 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις,

έχει την έννοια ότι:

τρίτος, ως εκδοχέας αξιώσεως αποζημιώσεως η οποία γεννήθηκε από τη μη εκπλήρωση συμβάσεως που περιλαμβάνει ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, μπορεί να επικαλεσθεί τη ρήτρα αυτή έναντι του αρχικού αντισυμβαλλομένου, ως εκχωρηθέντος οφειλέτη της εν λόγω απαιτήσεως, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες υπό τις οποίες θα μπορούσε να την επικαλεσθεί ο έτερος αρχικός συμβαλλόμενος έναντι του τελευταίου, στο πλαίσιο αγωγής για την είσπραξη της απαιτήσεως και χωρίς τη συναίνεση του εν λόγω οφειλέτη, σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο στη σύμβαση αυτή εθνικό δίκαιο, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από την εθνική νομολογία, η εκχώρηση απαιτήσεως συνεπάγεται μεταβίβαση στην περιουσία του εκδοχέα όχι μόνον του εκ της απαιτήσεως δικαιώματος, αλλά και των δικαιωμάτων τα οποία συνδέονται με την απαίτηση, περιλαμβανομένου του δικαιώματος επικλήσεως της εφαρμογής συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενης στη σύμβαση, εκτός αν οι αρχικοί συμβαλλόμενοι έχουν συμφωνήσει ρητώς ότι η ρήτρα αυτή δεν μπορεί να αντισταχθεί έναντι των ιδίων σε περίπτωση εκχώρησεως σε τρίτον απαιτήσεως γεννηθείσας από την ίδια σύμβαση.

(υπογραφές)